

GENERÁCIÓK PÁRBESZÉDE

Készítette: Borbélyné Nagy Éva

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

8. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangelés, a feldolgozás előkészítése (1 x 45 perc)					
I/a Generációk: néma párbeszéd – a kiállítás előkészítése					
A	A tanulók 4–6 fős csoportokat alakítanak. A csoportok rendszerezik az előzetes gyűjtőmunka eredményét: a több generációt együtt ábrázoló családi fotókat, újságvágásokat. 15 perc	Rendszerezés Intuíció	Egyéni munka vagy csoportmunka Csoportmunka	Folyóiratok Családi fotók	P1 (Kiállítás – néma párbeszéd)
B	A csoportok a pedagógustól kapott folyóiratokban olyan fotókat keresnek, melyeken több generáció együtt szerepel. Kivágják a kiválasztott képeket. 15 perc	Rendszerezés	Csoportmunka		P1 (Kiállítás – néma párbeszéd) Folyóiratok Olló
I/b Generációk: Néma párbeszéd – kiállítás					
A	A rendszerezett képanyagot tablószerűen csomagolópapírra ragasztják, melyet az üres falfelületen helyeznek el. 15 perc A munka befejezése, szépítése lehet tanórán kívüli feladat.	Esztétikai érzék Kreativitás Beszédképesség	Csoportmunka		P1 (Kiállítás – néma párbeszéd) Csomagoló-, kartonpapírok, ragasztó, cellux, filctollak, olló

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c Értékelés					
A	A csoportok bemutatják a többi csoportnak munkájukat. A csoportok a táblóra került képekhez kapcsolódva valós élményt vagy kitalált történetet mesélnek el a többieknek. Ezt közös értékelő megbeszélés követi. 15 perc	Beszédképesség Fantázia Beleérző képesség Realitásérzék Kommunikáció	Egész osztály együtt – bemutatás Egész osztály együtt – megbeszélés		(P1 Kiállítás – néma párbeszéd)
II. Új tartalom feldolgozása (1 x 45 perc)					
II/a	Életvonalak				
A	A tanár ismerteti az órai (saját életvonal) és az otthoni, egyéni (idős ember életvonala) feladatot. A gyerekek elkészítik saját tervezett, illetve elképzelt életvonalukat. 35 perc	Képzelőerő Realitásérzék Kreativitás Önbizalom Önismeret	Frontális munka – tanári magyarázat Önálló munka	D1 (Saját életvonal) D2 (Idős ember életvonala)	P2 (Életvonalak 1.)
II/b Lezárás					
A	A diákok összegzik a saját életvonal megrajzolása során szerzett benyomásaikat. 10 perc	Figyelem Együttműködés	Egész csoport együtt – megbeszélés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés (1 x 45 perc)					
III/a Mit tanulhatunk egymástól?					
A	Párbeszéd az életvonalakról. Az egyéni és az előző órai munka során szerzett tapasztalatok megbeszélése. Idősek és fiatalok emberi erőforrásai. 4–6 fős csoportok alakulnak. A csoportok ötleteket gyűjtenek arról, hogy a fiatalok és az idősek mit tanulhatnak egymástól. Ötleteiket lejegyzik. Ezután csoportonként ismertetik az osztállyal munkájuk eredményét. 30 perc	Figyelem Empátia Kölcsönös tisztelet Együttműködés Lényeglátás	Egész osztály együtt – megbeszélés Csoportmunka – ötletroham Egész osztály együtt – bemutatás	D3 (Mit tanulhatunk egymástól?) Tábla, kréta, vagy csomagolópapír, filctollak, ragasztószalag gyurma- ragasztó	P3 (Életvonalak 2.)
III/b Értékelés					
A	A kölcsönös tanulás lehetőségeinek számbavétele. 15 perc	Értékek és prioritások azonosítása Kölcsönös tisztelet	Egész csoport együtt – párbeszédkör		P3 (Életvonalak 2.)

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Kiállítás – néma párbeszéd

Ismertessük a tanulókkal a foglalkozás témáját: Generációk párbeszéde.

Ha a kiállítás előkészítésénél az A variációt választjuk, a foglalkozás előtt legalább egy héttel kérjük meg a tanulókat, hogy gyűjtsenek olyan fényképeket a családi archívumból vagy képes magazinokból, amelyeken legalább két generáció (gyermek, nagyszülő vagy idős ember) együtt szerepel.

A foglalkozásra mi is vihetünk folyóiratokat, amelyekből a tanulók ott helyben válogatják ki a megfelelő képeket.

A gyűjtött anyagot ragasszák fel az előkészített felületre (csomagolópapír). (Ha a fényképek hátára összehajtott celluxot ragasztanak a gyerekek, később könnyű sérülés nélkül eltávolítani a fotókat a csomagolópapírról.)

Közösen nézzük végig a kiállítást.

Kérjük meg a tanulókat, hogy álljanak ahhoz a képhez, amelyik nekik a legtöbbet „meséli”.

A tanulók mesélik el a családi archívumokból hozott képekhez kapcsolódó személyes élményt vagy történetet. A magazinfotókról a képzeletük segítségével beszéljenek szabadon, elsősorban arról, szerintük milyen lehet a szereplők egymáshoz fűződő kapcsolata. Figyeljünk arra, hogy milyen a mesélő viszonya az idős emberhez vagy a hozzá kapcsolódó történethez.

Az értékelő megbeszélést segítő kérdések:

A képeken, fotókon milyen külső jelek (gesztus, arckifejezés, testtartás, közelség-távolság, tekintet stb.) utalnak az emberek közötti kapcsolat jellegére?

Ti milyennek látjátok generációtok és nagyszületek generációja közötti kapcsolatot?

Milyen gyakran vagytok együtt idős emberekkel?

Mi lehet a magyarázata annak, hogy időnként úgy érezzük, a generációk között elég nagy a távolság?

Miért van szükségük egymásra a különböző generációknak?

Hogyan alakíthattok ki jó kapcsolatot a generációk között?

Szerintetek mi a titka annak, ha szoros kapcsolatban vannak egymással fiatalok és idősebbek?

Mit tennétek majd saját családokban annak érdekében, hogy gyermekeitek közel legyenek a nagyszüleikhez?

Miért fontos a generációk közötti párbeszéd?

P2 Életvonalak 1.

A cél, hogy a tanulók felfedezzék a saját és az idősebb generáció életvonala közötti azonosságokat és eltéréseket. A feladat emellett lehetőséget ad arra, hogy sajátos, izgalmas kommunikáció alakuljon ki a tanulók és idősebb emberek között; ez fejleszti az empátiát, erősíti a generációk közötti kölcsönös tiszteletet és megértést.

Ismertessük részletesen a tanulókkal a feladatot: a saját és egy idős ember életének főbb fordulópontjaira vagyunk kíváncsiak. A foglalkozáson mindenki csak saját életvonalát készíti el (D1). Az idős ember (nagyszülő, rokon, szomszéd, ismerős stb.) életvonalát egyéni munkában, a következő alkalomra készítik el a gyerekek a kiválasztott alany segítségével (D2) a következőképpen: a vonalon látható életkort jelölő évszámoknak megfelelően jelölik be azokat az eseményeket, amelyek fontosak voltak a megkérdezett életében, amelyek fordulópontot jelentettek, akár a pozitív, akár a negatív tengelyen. A családi események színe *piros*: ha például az illető 26 évesen kötött házasságot, akkor a 26. év helyét piros x-szel jelöljük, és írjuk oda, hogy „házasságkötés”. A *zöld* a munkával, munkahellyel, karrierrel kapcsolatos események jelzésére szolgáljon. A *kék* a nevezetes történelmi események időpontját jelzi (forradalom, há-

ború, Holdra lépés stb.). A *narancssárga* az emberi kapcsolatokhoz kötődő fontos események jelölésére szolgál.

Beszéljük meg a gyerekekkel, hogy milyen kérdéseket tesznek majd fel az idős embernek!

A kitöltött lapokat hozzák el a következő alkalommal.

A feladat ismertetése után a tanulók előveszik a D1 jelű mellékletet, amelyen mindenki önállóan elkészíti saját, eddig megélt és majdani vágyott életvonalát: elképzeli, milyen fordulópontok lesznek az ő életében, a családjában, a munkájával kapcsolatban, a történelemben – a világban körülötte – és az emberi kapcsolataiban. Ezeket megfelelő színekkel jelöli az ábrán.

A foglalkozást a legfontosabb szempontok összefoglalásával zárjuk.

P3 Életvonalak 2.

Mit tanulhatunk egymástól? A cél tudatosítani a tanulóknak, hogy minden generáció rendelkezik olyan értékekkel, erőforrásokkal (ismeretekkel, tapasztalati tudással), amelyeket át tud adni a másik generációnak.

A közös megbeszélést segítő kérdések:

Mennyire volt nehéz megjósolni saját életeredek jövőbeni fordulópontjait?

Mi alapján választottad ki azt az idős embert, akinek elkészítetted az életvonalát?

Milyen hangulata volt a közös munkának?

Ért-e meglepetés a beszélgetés alatt?

Miben van a legjelentősebb eltérés a saját, elképzelt és az idős ember életvonala között?

Mi lehet ennek a magyarázata?

Beszélgettetek-e más témákról is ebből az alkalomból?

A beszélgetést követően csoportok alakulnak. Minden csoport megkapja a D3 mellékletet. Kérjük meg a tanulókat, hogy közösen beszéljék meg, ők mit adnának át szívesen az idősebbeknek, és mit tanulnának meg tőlük. Írják be ezeket a táblázat megfelelő oszlopába.

A munka végeztével csoportonként ismertetik a kapott listát. Mondják el, milyen beszélgetést folytattak egymással, volt-e a csoporton belül vita vagy nézeteltérés, és ha igen, mivel kapcsolatban.

Az ezt követő megbeszélést segítő kérdések:

Véleményetek szerint szükség van-e a szoros generációs kapcsolatra? Indokoljátok meg álláspontotokat!

Vannak-e valós generációs ellentétek? Ha igen, miből adódnak ezek?

Hogyan lehetne a különböző generációk közötti kapcsolatot, párbeszédet jobbá, gyakoribbá, tartalmasabbá tenni? Ti mit tennétek ennek érdekében?

Mi segítheti elő a kapcsolatok építését?

Szoktatok-e otthon hasonló témáról beszélgetni?

Az osztályban téma-e a generációk közötti kapcsolat? Milyen alkalommal kerülhet elő?

Milyen formában, alkalommal lenne lehetőség a kölcsönös tanulásra?

Ti hogyan kezdenétek hozzá, hogy tanulás, tapasztalatcsere útján kölcsönösen tanulni tudjon a két generáció egymástól?

Ti mit nyernétek egy ilyen tanulási formától?

Mit gondoltok, az idősebbek mit nyernének belőle?

